

Vetoomus poikkeusluonteisen vapaalaskutapahtuman mahdollistamisen selvittämisestä Isokurussa Pyhä-Luoston kansallispuistossa

Pelkosenniemen kunnanhallitus sekä vetoomuksen muut allekirjoittajat esittävät kunnioittavan vetoomuksen Metsähallituksen luontopalveluille mahdollisuudesta järjestää poikkeusluonteinen vapaalaskutapahtuma Pyhä-Luoston kansallispuiston Isokurussa.

Vetoomuksen allekirjoittajina on laaja joukko suomalaisen vapaalaskun, luontoliikunnan, turvallisuuden, matkailun ja aluekehityksen toimijoita, mukaan lukien lajiliittoja, asiantuntijoita, yrityksiä, yhdistyksiä ja yksittäisiä vaikuttajia. Vetoomuksen tavoitteena on avata rakentava vuoropuhelu mahdollisuudesta toteuttaa ainutlaatuinen erityistapahtuma tavalla, joka sovittaa yhteen luonnonsuojelun, turvallisuuden, kulttuuriperinnön ja vastuullisen luontomatkailun tavoitteet.

Allekirjoittajat tunnistavat täysin alueen merkittävät luonto-, maisema- ja suojeluarvot sekä liikkujien turvallisuuden ja niiden ensisijaisuuden. Vetoomuksen tarkoituksena ei ole kyseenalaistaa kansallispuiston suojeluperiaatteita eikä muodostaa ennakkotapausta alueen yleisten käyttörajoitusten muuttamiselle, vaan selvittää, voisiko harvinainen ja tarkasti hallittu tapahtuma olla mahdollista toteuttaa poikkeusluonteisesti ja viranomaisten hyväksymällä tavalla.

Isokuru on yksi Suomen tunnetuimmista luonnonmuodostelmista ja samalla poikkeuksellisen merkittävä osa suomalaista vapaalaskuhistoriaa ja Pyhän alueen identiteettiä. Alueella on vahva kulttuurinen ja liikunnallinen merkitys suomalaisessa vapaalaskukulttuurissa. Vetoomuksen taustalla on ajatus poikkeuksellisesta "kerran elämässä" -tyyppisestä tapahtumasta tai vaihtoehtoisesti harvoin, esimerkiksi muutaman vuoden välein, toteutettavasta erityistapahtumasta.

Alueen käyttöä on rajoitettu Pyhä-Luoston kansallispuiston järjestyssäännössä (MH 2072/2017/06.02.03), jossa liikkuminen on rajattu Isokurun rajoitusvyöhykkeellä kurun pohjaa pitkin kulkevalle reitille luonnonsuojelulain 18 §:n perusteella (nykyisin 56 §). Säännöissä todetaan myös, että alueelle voidaan myöntää suostumus yleisötapahtuman järjestämiseen kokoontumislain 13 §:n mukaan. Luonnonsuojelulain 56 §:n 3 momentin mukaan Metsähallitus saa antaa luvan poiketa liikkumiskiellosta tai -rajoituksesta.

Metsähallitus on perustellut liikkumisrajoituksia luonnonsuojelulla ja muiden liikkujien turvallisuudella. Talviaikaisissa olosuhteissa lumipeite vähentää olennaisesti maaston kulumisesta ja kasvillisuudesta aiheutuvia vaikutuksia verrattuna sulan maan aikaan. Keskeinen peruste ympärivuotiselle liikkumisrajoitukselle liittyy turvallisuuteen. Rinteessä liikkuminen voi laukaista lumivyöryn, joka voi aiheuttaa vaaraa alueella liikkuville henkilöille. Vetoomuksen allekirjoittajat katsovat, että mahdollisen erityistapahtuman aikana muiden liikkujien turvallisuus olisi mahdollista varmistaa esimerkiksi tapahtuma-aikaisilla liikkumisjärjestelyillä ja aluevalvonnalla.

Tapahtuman turvallisuus perustuisi kattavaan turvallisuus- ja pelastussuunnitteluun sekä riippumattomaan lumiturvallisuuden arviointiin. Keskeistä olisi, että tapahtuman toteuttaminen olisi täysin riippuvainen tapahtuma-ajankohdan olosuhteista. Mikäli lumiturvallisuus- tai vyöryolosuhteet eivät mahdollistaisi tapahtuman turvallista toteuttamista, tapahtumaa ei järjestettäisi kyseisenä vuonna.

Tapahtuman vastuullisena tuottajana toimisi Pyhätunturi Oy, jolla on vuosikymmenien kokemus vastuullisten, turvallisten ja alueen luontoarvoja kunnioittavien tapahtumien järjestämisestä sekä tarvittava asiantuntemus ja resurssit tapahtuman toteuttamiseen. Pyhätunturi Oy:n toiminta perustuu kestävän kehityksen ja kestävän matkailun periaatteille. Yrityksen vastuullisuusstrategiaa ja arjen toimintaa ohjaa ekologinen, sosiaalinen, yhteiskunnallinen ja taloudellinen vastuu.

Vetoomuksen allekirjoittajat esittävät, että mahdollisuutta tarkasteltaisiin esimerkiksi seuraavien reunaehtoien pohjalta:

- tapahtuma olisi kertaluonteinen tai harvoin järjestettävä
- osallistujamäärä olisi rajattu
- tapahtuma toteutettaisiin vain olosuhteiden sen turvallisesti mahdollistaessa
- tapahtumalle laadittaisiin erillinen turvallisuusarviointi
- luonnonsuojelu, maaston kuluminen, lumiturvallisuus ja pelastustoiminta huomioitaisiin suunnittelussa erityisellä huolellisuudella
- tapahtuma toteutettaisiin yhteistyössä Metsähallituksen, alueen toimijoiden ja lajiasiantuntijoiden kanssa
- tapahtuman toteuttaminen edellyttäisi Metsähallituksen hyväksyntää kaikissa vaiheissa

Vetoomuksen allekirjoittajat katsovat, että huolellisesti suunniteltu ja vastuullisesti toteutettu erityistapahtuma voisi parhaimmillaan toimia esimerkkinä siitä, kuinka luonnonsuojelu, turvallisuus ja korkeatasoinen luontoliikunta voivat tietyissä poikkeuksellisissa tilanteissa olla hallitusti yhteensovittavissa.

Samalla tapahtuma voisi vahvistaa alueen kuntien ja Pyhä-Luoston kansallispuiston kansallista ja kansainvälistä tunnettuutta vastuullisen ja turvallisen luontomatkailun, suomalaisen vapaalaskukulttuurin ja luonnonarvot huomioivan matkailun erityiskohteena.

Alueen matkailulla on merkittävä vaikutus elinvoimaan, yritystoimintaan ja kuntien talouteen, minkä vuoksi myös alueen niin kotimaisella kuin kansainvälisellä positiivisella näkyvyydellä ja vetovoimalla on laajempaa aluekehityksellistä merkitystä.

Vetoomuksen allekirjoittajat uskovat lisäksi, että yhteistyössä valmisteltu ja vastuullisesti toteutettu tapahtuma voisi vahvistaa mielikuvaa Pyhä-Luoston kansallispuistosta vastuullisen luontoliikunnan, korkeatasoisen turvallisuusosaamisen ja kestäväen matkailun edelläkävijänä.

Pelkosenniemellä 25.5.2026

Vetoomuksen allekirjoittajien puolesta

Pelkosenniemen kunta
(liite: allekirjoittajat)